

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive design) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ทางคลินิกเกี่ยวกับการจัดการดูแลเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับบริการที่คลินิกเบาหวาน แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลน่าน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 ถึง เดือนกันยายน พ.ศ. 2553 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ป่วยเบาหวาน จำนวน 14 คน ญาติผู้ป่วยเบาหวาน จำนวน 7 คน ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล 1 คน บุคลากรทีมสุขภาพ จำนวน 19 คน ประกอบด้วยอายุรแพทย์ 5 คน เภสัชกร 2 คน นักกายภาพบำบัด 2 คน นักโภชนาการ 1 คน นักศึกษา 1 คน และพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 8 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด

เครื่องมือในการศึกษานี้ประกอบด้วย แบบสำรวจรายการด้านโครงสร้างเกี่ยวกับการจัดการดูแลเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของผู้บริหาร แบบสังเกตการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านสุขภาพ แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างของบุคลากรทีมสุขภาพ แนวคำถามในการประชุมกลุ่มของพยาบาลวิชาชีพ และแนวคำถามในการประชุมกลุ่มย่อยของผู้ป่วยเบาหวานและญาติ ผู้ศึกษานำไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคเบาหวาน 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน 1 ท่าน พยาบาลวิชาชีพที่มีความชำนาญด้านการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน 1 ท่าน นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้ สำหรับแบบสังเกตการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านสุขภาพ ได้ผ่านการไปทดสอบหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกต (inter-observer reliability) ระหว่างผู้ศึกษากับพยาบาลที่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยเรื้อรังเป็นเวลาประมาณ 12 ปี และจบการศึกษาในระดับปริญญาโท โดยทดสอบในผู้ป่วยจำนวน 10 คน นำผลการประเมินมาเปรียบเทียบกันได้ค่าความเชื่อมั่นของการประเมินเท่ากับ .90

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าสถานการณ์ทางคลินิกเกี่ยวกับการจัดการดูแลเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 โรงพยาบาลน่าน มีดังนี้

1. ด้านโครงสร้าง พบว่าหน่วยงานมีการดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข และสอดคล้องกับการบริหารจัดการโรคเรื้อรังของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ คือมีนโยบายการบริหารจัดการในภาพรวมทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ได้แก่ การป้องกันโรคระดับปฐมภูมิและทุติยภูมิ การจัดการดูแลและการดูแลอย่างต่อเนื่อง การประสานความร่วมมือกับสหสาขาวิชาชีพและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และมีการจัดสรรงบประมาณด้านเวชภัณฑ์และยาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน

2. ด้านกระบวนการ พบว่าหน่วยงานมีการให้บริการเกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ได้แก่ การให้รักษาเพื่อควบคุมระดับน้ำตาล การให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานและการปฏิบัติตัวเพื่อควบคุมระดับน้ำตาล การส่งเสริมการจัดการตนเอง การดูแลอย่างต่อเนื่อง และการติดตามประเมินผลผลลัพธ์การดูแล แต่อย่างไรก็ตามพบว่าจำนวนผู้ป่วยที่มารับบริการแต่ละครั้งมีจำนวนมาก ระยะเวลาในการให้บริการแก่ผู้ป่วยแต่ละรายน้อย การส่งเสริมญาติในการดูแลผู้ป่วยยังมีน้อย และการทำงานร่วมกันเป็นทีมสหสาขาวิชาชีพยังไม่ชัดเจน

3. ด้านผลลัพธ์ พบว่าผู้ป่วยเบาหวานส่วนใหญ่ปฏิบัติตามกิจกรรมการควบคุมระดับน้ำตาล ไม่ถูกต้องและไม่สม่ำเสมอ และญาติมีบทบาทในการกระตุ้นเตือนให้ผู้ป่วยเบาหวานปฏิบัติตามกิจกรรมการควบคุมระดับน้ำตาล

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ผลการศึกษาครั้งนี้ได้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการปรับปรุงการจัดการดูแลเพื่อควบคุมระดับน้ำตาลในผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 โดยเฉพาะควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การจัดระบบการดูแลที่มีการประสานเป็นทีมสหสาขาวิชาชีพอย่างเป็นรูปธรรมและมีการสื่อสารภายในทีมอย่างมีประสิทธิภาพ
2. การพัฒนารูปแบบการบริการที่เหมาะสมเพื่อรองรับความหลากหลายและความแตกต่างของผู้ป่วย ระหว่างบุคคล วัฒนธรรม ระดับการศึกษาและภาษา
3. การส่งเสริมการทำงานเชื่อมโยงในรูปแบบเครือข่ายกับหน่วยบริการปฐมภูมิมากขึ้น
4. การส่งเสริมการจัดการตนเองให้แก่ผู้ป่วยเบาหวานให้ชัดเจนและครอบคลุม

5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของญาติในการดูแลผู้ป่วย

6. การส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลในการประเมินประสิทธิผลของผู้ป่วยมาใช้ในการ
ปรับกิจกรรมการดูแลและระบบบริการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน

7. การส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการอบรมและศึกษาต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มองค์ความรู้และ
ทักษะการปฏิบัติงาน และการทำวิจัยเกี่ยวกับโรคเบาหวาน รวมทั้งส่งเสริมให้ความรู้แก่ผู้ป่วย
และญาติที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการใช้นโยบายขององค์กรสุขภาพในการจัดการดูแลผู้ป่วยให้มี
ประสิทธิภาพ เช่น ศึกษาการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน และศึกษาการ
พัฒนาระบบบริการเพื่อรองรับการดูแลผู้ป่วยเบาหวานต่อการเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพ

2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลผู้ป่วยตามนโยบายของกระทรวง
สาธารณสุข เช่น ศึกษากระบวนการบริหารจัดการดูแลรักษาโรคเรื้อรังเชิงรุก ศึกษากระบวนการจัดการ
ดูแลที่เน้นผู้ป่วยและครอบครัวเป็นศูนย์กลางการรักษในการจัดการภาวะสุขภาพของตนเอง
ศึกษาระบบการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยง ศึกษากระบวนการดูแลรักษาร่วมกันระหว่าง
สหสาขาวิชาชีพ และศึกษาระบบการบริการเพื่อรองรับความหลากหลายและความแตกต่างของ
ผู้ป่วย

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลลัพธ์การดูแลผู้ป่วย เช่น ศึกษาประสิทธิผลของ
การจัดการดูแลโดยทีมสหสาขาวิชาชีพในการควบคุมระดับน้ำตาลของผู้ป่วยเบาหวาน ศึกษา
ประสิทธิผลของการดูแลโดยครอบครัวมีส่วนร่วมในการควบคุมระดับน้ำตาลของผู้ป่วยเบาหวาน
และศึกษาประสิทธิผลของการส่งเสริมการจัดการตนเองในการควบคุมระดับน้ำตาลของผู้ป่วย
เบาหวาน